

**ŠIAULIŲ SPECIALIOJO UGDYMO CENTRO
DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ ATVEJU, UGDYTINIUI
SUSIRGUS AR PATYRUS TRAUMĄ CENTRE IR TEISĖTŲ UGDYTINIŲ ATSTOVŲ
INFORMAVIMO APIE CENTRE ĮVYKUSĮ NELAIMINGĄ ATSITIKIMĄ, PATIRTAS
TRAUMAS AR ŪMŲ SVEIKATOS SUTRIKIMĄ TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių specialiojo ugdymo centro (toliau - Centras) darbuotojų veiksmų ugdytiniui susirgus ar patyrus traumą Centre ir teisėtų ugdytinių atstovų informavimo apie Centre patirtas traumas ar ūmų sveikatos sutrikimą tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1035/ISAK-2680 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 21 d. įsakymo Nr. V-966/V-672 redakcija), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2000 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 113 „Dėl moksleivių nelaimingų atsitikimų tyrimo, registravimo ir apskaitos nuostatų“ ir kitais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašas reglamentuoja Centro darbuotojų veiksmus nelaimingų atsitikimų atveju, ugdytiniui susirgus ar patyrus traumą Centre ir teisėtų ugdytinio atstovų informavimą apie nelaimingą atsitikimą, patirtą traumą ar ūmų sveikatos sutrikimą Centre.

3. Nelaimingo atsitikimo tyrimo tikslas yra nustatyti jo aplinkybes, priežastis ir numatyti priemones priežastims šalinti, kad panašūs atsitikimai neįvyktų ateityje, taip pat surašyti reikiamus su nelaimingu atsitikimu susijusius dokumentus.

**II SKYRIUS
NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ APRAŠAS**

4. Centro direktorius analizuoja nelaimingus atsitikimus ir šalina traumatizmo priežastis.

5. Lengvas nelaimingas atsitikimas – įvykis, kurio metu ugdytinis buvo traumotas ir neteko galimybės bent vieną dieną lankyti Centro, tačiau nepriskiriamas prie sunkių.

6. Sunkus nelaimingas atsitikimas – įvykis, kurio metu ugdytinis patiria gyvybei pavojingą arba sunkų kūno sužalojimą (traumą) ar sveikatos sutrikimą.

7. Mirtinas nelaimingas atsitikimas – įvykis, kurio metu nuo patirtų traumų ugdytinis mirė įvykio vietoje arba dėl šių pasekmių – per vienerius metus.

8. Grupinis nelaimingas atsitikimas – įvykis, kurio metu nukentėjo 2 ir daugiau ugdytinių.

9. Nelaimingo atsitikimo aplinkybės – sąlygos (užsiėmimo vieta, užsiėmimo aplinka, mokymo priemonės, darbo ir poilsio organizavimas ir kt., taip pat nukentėjusiojo bei kitų asmenų veiksmai arba neveikimas ar jų sveikatos būklė, galėję turėti įtakos nelaimingam atsitikimui), susidariusios įvykio metu ar lėmusios nelaimingą atsitikimą.

10. Nelaimingo atsitikimo priežastys – užsiėmimų vietos, mokymo priemonių, užsiėmimų aplinkos, ugdymo sąlygų ir norminių teisės aktų reikalavimų neatitikimas; užsiėmimų organizavimo, darbo ir poilsio režimų pažeidimai; ugdytinių neapmokymas saugiai atlikti užduotis; padaryti saugos darbe norminių teisės aktų pažeidimai, sveikatos būklė ir kt. veiksniai, dėl kurių ugdytinis patiria traumą ar kitą sveikatai žalingą poveikį.

11. Nelaimingiems atsitikimams, įvykusiems ugdymo procese, tirti gali būti kviečiami valstybiniai darbo inspektoriai, valstybinių tarnybų atstovai švietimo įstaigų ir atitinkamų tarnybų vadovų susitarimu.

12. Ištyrus nelaimingą atsitikimą, surašomi U (nelaimingo atsitikimo ugdymo procese) formos aktas (1 priedas).

13. Nelaimingo atsitikimo tyrimo rezultatai surašomi U formos akte, jei nelaimingas atsitikimas įvyksta ugdytiniui:

14.1. pamokų, sporto varžybų, žaidimų, pertraukų, neformaliojo švietimo renginių metu nepriklausomai nuo to, ar jie buvo organizuoti Centre, ar už jos ribų;

14.2. neformaliojo švietimo renginiuose poilsio, švenčių ir atostogų dienomis, jeigu šiems renginiams vadovavo Centro darbuotojas arba asmuo, paskirtas Centro direktoriaus įsakymu;

14.3. mokymo planuose (programose) numatyto darbinio mokymo ir profesinio rengimo, gamybinės praktikos metu Centre arba jam priklausančioje teritorijoje;

14.4. dirbant Centro pagalbiniam ūkyje, mokymo bandymų sklypuose, stovyklose, esančiose Centro teritorijoje;

14.5. organizuojant sveikatingumo renginius;

14.6. vežant ugdytinius į renginių vietas ir iš jų Centro ar visuomeniniu transportu;

14.7. apsinuodijus, gavus šilumos smūgius, paveikus gamtos reiškiniais.

15. Nelaimingi atsitikimai, esant 14 punkte išvardytoms aplinkybėms, įskaitant ir tuos atvejus, kai ugdytiniai pažeidžia drausmę, laikomi susijusiais su ugdymo procesu ir yra tiriami bei apskaitomi.

16. Nelaimingo atsitikimo tyrimo U formos aktas nesurašomas, jei nustatoma, kad nelaimingas atsitikimas įvyko:

16.1. dėl ligos (vadovaujantis medicinos įstaigos išvada);

16.2. žaidžiant sportinius žaidimus ar atliekant kitą veiklą, kurioje dalyvaujama be Centro sutikimo;

16.3. dėl to, kad norėta tyčia susižaloti arba nusižudyti (tik pilnamečiams ugdytiniams ir vadovaujantis medicinos įstaigos išvada);

16.4. dėl nukentėjusiojo nusikalstamų veiksmų (pagal baudžiamuosius įstatymus): vagystės, noro pasipelnyti, chuliganizmo ir kt.

17. 16 punkte nurodytomis aplinkybėmis įvykusių nelaimingų atsitikimų tyrimą komisija nutraukia ir U formos aktų nerašo, tačiau surašomas laisvos formos aktas.

18. Nelaimingas atsitikimas, apie kurį nukentėjusysis, vaiko teisėti atstovai arba įvykio liudytojas nustatyta tvarka nepranešė Centro direktoriui, ištiriamas, gavus nukentėjusiojo arba jo interesams atstovaujančiojo asmens prašymą, ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Šiais atvejais klausimas dėl U arba laisvos formos akto surašymo sprendžiamas visapusiškai patikrinus duomenis apie įvykusį nelaimingą atsitikimą, atsižvelgiant į visas aplinkybes, medicinos įstaigos išvadą apie traumos pobūdį ir galimą sužalojimo priežastį, taip pat liudytojų parodymus ir kitus įrodymus.

III SKYRIUS

PRANEŠIMAI APIE NELAIMINGUS ATSTITKIMUS

19. Ugdytinis, nukentėjęs nelaimingo atsitikimo metu (jeigu jis pajėgia tai padaryti), privalo pranešti užsiėmimo vadovui, Centro vadovybei. Centro įstaigos darbuotojas ar ugdytinis, matę nelaimingą atsitikimą ar apie jį sužinoję, nedelsdami suteikia pirmąją pagalbą nukentėjusiajam ir praneša apie įvykį Centro direktoriui ar už šį barą atsakingam darbuotojui.

20. Nukentėjusiojo ugdytinio tėvai (rūpintojai, globėjai), ir kiti asmenys turi teisę apie nelaimingą atsitikimą pranešti Centro direktoriui.

21. Įvykus sunkiam ar mirtinam nelaimingam atsitikimui, Centro direktorius (jo įgaliotas asmuo) nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per valandą po įvykio, privalo faksu, telefonograma ar kitomis priemonėmis pranešti pagal pranešimo formą (šios tvarkos aprašo 2 priedas) nukentėjusiojo vardą, pavardę, įvykio vietą, laiką, adresą:

21.1. nukentėjusiojo šeimai;

21.2. Šiaulių miesto prokuratūrai;

21.3. Valstybinei švietimo inspekcijai;

21.4. Šiaulių miesto savivaldybei.

22. Įvykio vieta ir įrenginių būklė iki tol, kol nelaimingas atsitikimas bus pradėtas tirti, turi išlikti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei kyla grėsmė kitiems žmonėms, jie iš įvykio vietos išvedami, o įvykio vietoje daromi pakeitimai įforminami aktu.

23. Apie nelaimingus atsitikimus, susijusius su apsinuodijimais ir staigiais susirgimais, Centro direktorius ne vėliau kaip per valandą privalo pranešti ir tos vietovės Valstybinės higienos inspekcijos teritoriniams padaliniams.

24. Jeigu nelaimingas atsitikimas įvyko dėl to, kad griuvo statiniai, Centro direktorius apie tai privalo pranešti ir apskrities viršininko administracijos Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos tarnybai, kurios išvados per 20 dienų pateikiamos nelaimingo atsitikimo tyrimo komisijai ir pridedamos prie nelaimingo atsitikimo tyrimo medžiagos.

25. Jeigu nelaimingas atsitikimas įvyko objektuose, įrenginiuose, kuriuos kontroliuoja, prižiūri ir eksploatuoja kita organizacija, Centro direktorius privalo apie įvykį pranešti šiai organizacijai.

IV SKYRIUS

NELAIMINGO ATSTITKIMO TYRIMO KOMISIJOS SUDARYMAS IR JOS DARBO TVARKA

26. Lengvą nelaimingą atsitikimą tiria dvišalė komisija, Centro direktoriaus įsakymu sudaryta iš direktoriaus įgaliotojo darbuotojo ir teisėto ugdytinio atstovo.

27. Sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus tiria trišalė komisija, sudaryta iš Valstybinės švietimo inspekcijos atstovo (komisijos pirmininkas), Centro direktoriaus įgaliotojo atstovo ir nukentėjusiojo teisėto atstovo.

28. Nelaimingo atsitikimo, kurio metu sunkiai nukentėjo arba žuvo 2 – 4 ugdytiniai, tyrimo komisiją skiria švietimo įstaigos steigėjas – ministerijos, apskrities, savivaldybės ir kt. administracija.

29. Jei nelaimingo atsitikimo metu sunkiai nukentėjo arba žuvo 5 ir daugiau ugdytinių, komisiją sudaro ir tyrimo trukmę nustato Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras.

30. Lengvą nelaimingą atsitikimą tirianti dvišalė komisija surašo aktą ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas nuo nelaimingo atsitikimo (išskyrus 32 punkte nurodytus atvejus).

31. Sunkaus ir mirtino nelaimingo atsitikimo tyrimo trukmė – ne daugiau kaip 15 kalendorinių dienų. 32 punkte nurodytais atvejais tyrimas turi būti baigiamas per 7 kalendorines dienas, gavus atitinkamos valstybinės tarnybos tyrimo medžiagą. Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės administracija, atsižvelgdama į tyrimo sudėtingumą, gali pratęsti tyrimo laiką.

32. Jei nelaimingas atsitikimas įvyksta dėl geležinkelio, vandens, oro transporto, automobilių, traktorių ir kitų savaeigių mašinų eismo saugumo taisyklių pažeidimų, U formos aktas surašomas remiantis atitinkamų valstybinių tarnybų, kontroliuojančių eismo saugą, išvadomis, kurios turi būti pateikiamos norminių aktų nustatyta tvarka.

33. Visi nelaimingi atsitikimai, įforminti U formos aktu, turi būti įregistruoti Centro nelaimingų atsitikimų registracijos žurnale.

34. Centro direktorius arba jos steigėjas privalo sudaryti komisijai tinkamas sąlygas.

35. Nelaimingą atsitikimą tiriantys komisijos nariai turi teisę gauti įstaigos, kurioje įvyko nelaimingas atsitikimas, darbuotojų, liudytojų žodinius ar rašytinius paaiškinimus ir pasiaiškinimus dėl nelaimingo atsitikimo.

36. Centro direktorius privalo skubiai šalinti įvykusio nelaimingo atsitikimo priežastis.

37. Nelaimingo atsitikimo tyrimo išlaidas, susijusias su 34 punkte nurodytais darbais, apmoka švietimo įstaiga ar jos steigėjas - Šiaulių miesto savivaldybė.

38. Nukentėjusiajam baigus gydymąsi, Centro direktorius užpildo pranešimą apie nelaimingo atsitikimo padarinius (3 priedas) ir išsiunčia jį steigėjui.

V SKYRIUS

LENGVŲ NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ TYRIMAS

39. Komisija turi atlikti nelaimingo atsitikimo tyrimą, t. y. išklausti liudytojų, darbuotojų paaiškinimus, o prireikus gauti jų rašytinius paaiškinimus ir pasiaiškinimus bei ekspertų išvadas, nukentėjusiojo (esant galimybei) rašytinį paaiškinimą, medicinos įstaigos pažymą apie traumos pobūdį, sunkumą, taip pat išnagrinėti kitą su įvykiu susijusią medžiagą ir nustatyti aplinkybes bei priežastis, kas ir kokių norminių aktų reikalavimus pažeidė.

40. Surašyti 4 egzempliorius U formos aktų ir juos bei tyrimo medžiagą perduoti Centro direktoriui. Nelaimingą atsitikimą tirianti komisija nustato, kokią papildomą tyrimo medžiagą kiekvienu konkrečiu atveju reikia pridėti. Aktai 24 punkte numatytais atvejais surašomi ne vėliau kaip per tris dienas nuo išvadų gavimo.

Nelaimingo atsitikimo metu nukentėjus dviem ir daugiau moksleivių, U formos aktas surašomas kiekvienam nukentėjusiajam atskirai.

41. Centro direktorius, gavęs nelaimingo atsitikimo medžiagą, privalo:

41.1. pasirašyti U formos aktą. Jeigu Centro direktorius nesutinka su komisijos išvadomis, jis gali savo nuomonę išdėstyti raštu ir prašyti steigėjo organizuoti pakartotinį tyrimą;

41.2. ne vėliau kaip per tris kalendorines dienas nuo U formos akto surašymo po vieną egzempliorių paskirstyti taip: steigėjui, švietimo padaliniui, nukentėjusiajam arba jo interesams atstovaujančiam asmeniui, o vieną akto egzempliorių su tyrimo medžiaga palikti Centre.

42. Nustačius, kad nelaimingas atsitikimas ištirtas neteisingai, švietimo įstaigos steigėjas turi teisę pareikalauti jį ištirti pakartotinai ir surašyti naują aktą.

VI SKYRIUS

SUNKIŲ IR MIRTINŲ NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ TYRIMAS

43. Šiame skyriuje reglamentuota sunkių nelaimingų atsitikimų ir nelaimingų atsitikimų, dėl kurių padarinių nukentėjusysis mirė, tyrimo tvarka.

44. Nustatytos formos išvadą apie traumos sunkumą, gavusi Centro prašymą raštu, norminių aktų nustatytais terminais pateikia nukentėjusįjį gydanti gydymo įstaiga.

45. Sunkius ir mirtinus nelaimingus atsitikimus tirianti komisija turi išklaudyti liudytojų, darbuotojų paaiškinimus, o prireikus gauti jų rašytinius paaiškinimus ir pasiaiškinimus, nukentėjusiojo (esant galimybei) rašytinį paaiškinimą, medicinos įstaigos pažymą apie traumos pobūdį, sunkumą, taip pat išnagrinėti kitą su įvykiu susijusią medžiagą ir nustatyti aplinkybes bei priežastis, kas ir kokių norminių aktų reikalavimus pažeidė.

46. Prireikus komisija kviečia ekspertus.

47. Sunkaus ir mirtino nelaimingo atsitikimo tyrimo medžiagą sudaro:

47.1. U formos aktas;

47.2. darbuotojų, liudytojų ir kitų asmenų rašytiniai paaiškinimai ir pasiaiškinimai;

47.3. duomenys apie nukentėjusiojo ir kitų su įvykiu susijusių asmenų instruktavimą, sveikatą;

47.4. medicinos įstaigos išvados apie nukentėjusiojo sužalojimo pobūdį, mirties priežastis, kraujo intoksikaciją;

47.5. ekspertų išvados;

47.6. norminių aktų, kurių reikalavimai buvo pažeisti, išrašai, įsakymai apie saugos reikalavimus ir darbuotojus, atsakingus už jų laikymąsi.

48. Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų tyrimo aktai su tyrimo medžiagos patvirtintomis kopijomis ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas nuo tyrimo pabaigos pateikiami:

48.1. miesto (rajono), kuriame įvyko nelaimingas atsitikimas, apylinkės prokuratūrai;

48.2. steigėjui - Šiaulių miesto savivaldybei;

48.3. nukentėjusiajam asmeniui (jo šeimai) arba jo interesams atstovaujantįjam asmeniui;

48.4. Valstybinei švietimo inspekcijai;

48.5. vienas tyrimo akto egzempliorius su tyrimo medžiagos originalais paliekamas švietimo įstaigoje.

49. Centro direktorius privalo Šiaulių miesto savivaldybę ne vėliau kaip per mėnesį nuo tos dienos, kai pasibaigia U formos akte nurodytų priemonių įvykdymo laikas, informuoti apie priemonių nelaimingo atsitikimo priežastims šalinti įvykdymą.

50. Kai nukentėjusysis, jo interesams atstovaujantis asmuo ar steigėjas nesutinka su tyrimo komisijos išvadamis arba kai steigėjas nustato, kad sunkus ar mirtinas nelaimingas atsitikimas ištirtas neteisingai ar nepakankamai, komisiją sudariusi institucija skiria pakartotinį tyrimą, nurodydama jo trukmę. Pakartotiniam tyrimui atlikti skiriamas kitas komisijos pirmininkas. Pakartotinio tyrimo akte turi būti nurodyta, kokios nepagrįstos, neteisingos išvados buvo pirmojo tyrimo akte, ir surašomas laisvos formos aktas. Pakartotinio tyrimo medžiaga pateikiama steigėjui, kuris ją įvertina ir nustato, ar pakartotinis tyrimas atliktas tinkamai. Jei pakartotinio tyrimo išvados nepagrįstos ar neatitinka norminių teisės aktų reikalavimų, steigėjas privalo pareikalauti iš tos pačios komisijos klaidas ištaisyti. Steigėjas pakartotinio tyrimo medžiagą paskirsto 48 punkto 1, 3, 4, 5 papunkčiuose nurodyta tvarka.

VII SKYRIUS

NELAIMINGŲ ATSTITIKIMŲ APSKAITA IR AKTŲ SAUGOJIMAS

51. Visi nelaimingi atsitikimai, kuriems surašyti U formos aktai, turi būti registruojami švietimo įstaigos nelaimingų atsitikimų registracijos žurnale. Už žurnalo pildymą yra atsakingi: visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, bendruomenės slaugytojas, socialinis pedagogas. Nelaimingų atsitikimų registracijos žurnalas saugomas medicinos kabinete.

52. Lengvų nelaimingų atsitikimų tyrimo medžiaga ir aktai saugomi 55 metus, o sunkių ir mirtinų – 85 metus Centre, kur ir įregistruotas nelaimingas atsitikimas.

53. Likviduojant Šiaulių specialiojo ugdymo centrą arba perduodant jį kitai žinybai, aktai ir tyrimo medžiaga perduodama teisių (pareigų) perėmėjui.

VIII SKYRIUS

PAGALBOS VEIKSMŲ UGDYBINIAMS SUSIRGUS AR PATYRUS TRAUMĄ ORGANIZAVIMAS

54. Kiekvienas darbuotojas, veiklos, renginio vadovas privalo dalyvauti teoriniame, praktiniame instruktavime „Pirmoji medicinos pagalba“. Nelaimės atveju darbuotojai privalo mokėti įvertinti nukentėjusiojo būklę ir numatyti, kokią pagalbą teikti.

55. Pastebėjus, kad ugdytinis negaluoja, būtina jį palydėti pas Centro visuomenės sveikatos priežiūros specialistą, jai nesant bendruomenės slaugytoją.

56. Ugdytiniai susirgus už ugdytinių ugdymą ir priežiūrą atsakingas pedagogas, nedelsdamas apie ugdytinio sveikatos būklę informuoja teisėtą ugdytinio atstovą ir sveikatos priežiūros specialistą (toliau-Specialistas).

57. Specialistas įvertina, ar ugdytinis gali toliau dalyvauti kasdieninėje Centro veikloje, susirgimą užregistruoja „Ambulatorinių ligonių registracijos knygoje“, apie susirgimą informuoja Centro direktorių.

58. Nesant Specialisto, ugdytinis paguldomas ramioje vietoje (pvz., miegamajame, sveikatos priežiūros kabinete ar kitoje vietoje) ir stebimas iki atvyks teisėtas vaiko atstovas.

59. Jei kyla įtarimų, kad ugdytinis serga užkrečiamąja liga, jis atskiriamas nuo kitų ugdytinių ir stebimas iki atvyks teisėtas ugdytinio atstovas.

60. Esant būtinumui, už ugdytinių ugdymą ir (ar) priežiūrą atsakingas darbuotojas, bendruomenės slaugytojas ar Specialistas nedelsdamas kviečia greitąją medicinos pagalbą,

61. Atvejais, kai teisėtas ugdytinio atstovas ar jo raštu įgaliotas asmuo turi pasiimti ugdytinį iš Centro:

61.1. ugdytiniai nustatomi užkrečiamųjų ligų požymiai (karščiuoja, skundžiasi skausmu, viduriuoja, vemia, kosti, yra išskyrų iš nosies), apžiūrų metu randama utėlių ar glindų;

61.2. ugdytinio liga kelia pavojų kitų ugdytinių ir darbuotojų sveikatai

62. Sveikatos priežiūros specialisto veiksmai Centre įvykus nelaimingam atsitikimui:

62.1. išsiaiškina nelaimingo atsitikimo situaciją;

62.2. įvertina nukentėjusiojo būklę;

62.3. teikia pirmąją pagalbą;

62.4. jei reikia kviečia greitąją medicinos pagalbą;

62.5. nepalieka ugdytinio be priežiūros.

63. Nesant sveikatos priežiūros specialisto 62 punkto veiksmus vykdo bendruomenės slaugytoja arba už ugdytinių ugdymą ir priežiūrą atsakingas pedagogas.

IX SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

64. Centro direktorius inicijuoja darbuotojų supažindinimą su Tvarkos aprašu. Tvarkos aprašas skelbiamas viešai Centro internetiniame puslapyje ir Dropbox internetinėje erdvėje.

65. Aprašą keičia, papildo ar naikina Centro direktorius.

66. Centro direktorius ir už saugą darbe atsakingi darbuotojai, pagal jiems pavestus darbo barus pažeidusiems šių Nuostatų reikalavimus, gali būti taikoma įstatymais nustatyta drausminė, administracinė, baudžiamoji atsakomybė (atsižvelgus į pažeidimų pobūdį ir svarbą).
